

E 6/2021

Tekijä Kjell-Arne Ottosson
Vastaanottajat Pohjoismaiden hallitukset

Pohjoismaiden hallituksille

Kirjallinen kysymys kaikista pandemian aiheuttamista rajaesteistä

Näiden kysymysten avulla haluan tuoda jälleen kerran esiin koronan vapaalle liikkuvuudelle aiheuttamat häiriöt ja Pohjoismaiden raja-alueille niistä koituneet vakavat seuraukset maiden erilaisista koronarajoituksista johtuen.

Raja-alueen neuvontapalvelut eli Norjan ja Ruotsin välinen Grensetjänsten, Pohjoiskalotin rajaneuvonta, Øresunddirekt ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Info Pohjola ovat 13. maaliskuuta 2020 lähtien raportoineet säännöllisesti vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuneista häiriöistä pääasiassa Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja pohjoismaisille yhteistyöministereille.

Raportoinnin tarkoituksena on tuoda päätöksentekijöiden ja viranomaisten tietoon koronakriisin aiheuttamat erityiset ongelmat Pohjoismaiden vapaalle liikkuvuudelle sekä maiden käyttämien maahantulokieltojen vaikutukset varsinkin raja-alueilla.

Näistä raporteista, joista nro 13 on ajalta 11.–31. tammikuuta, käy ilmi, että Pohjoismaiden kansalliset rajoitukset ja karanteenimääräykset sekä maiden käyttöön ottamat kansalliset suuntaviivat ja toimenpiteet aiheuttavat vakavia seurauksia Pohjoismaiden raja-alueilla päivittäin toimiville ihmisille ja yrityksille. Raportissa on esitelty 15 uutta estettä.

Tämän tammikuun 11.–31. päiviä käsittelevän raportin jälkeen on syntynyt uusia esteitä/häiriöitä, koska hallitukset ovat tehneet maiden välistä liikkuvuutta rajoittavia uusia kansallisia päätöksiä. Mielestäni hälyttävintä on se, että Norjan maahantulokielto on koskenut Ruotsin puolella asuvia rajatyöntekijöitä, jotka ovat jääneet palkatta tai vaille Norjan valtion maksamaa taloudellista korvausta, vaikka Norjan valtio on vastuussa, sillä kaikki rajatyöntekijät maksavat Norjan valtiolle sosiaalivakuutusmaksua tai veroja.

On hyvin huolestuttavaa, että Pohjoismaat suunnittelevat edelleen kukin tahollaan uusia rajoituksia koordinoimatta niitä sen kummemmin muiden Pohjoismaiden kanssa, vaikka Rajaesteneuvosto on julkaissut häiriöistä kertovia raportteja maaliskuusta 2020 lähtien.

Nämä esteet/häiriöt vaikeuttavat tilannetta entisestään ennen kaikkea rajaseuduilla. Parempaa pohjoismaista yhteistyötä ja sen tuloksia kaivattiin etenkin viimeisimmässä kyselyssä, jonka Rajaesteneuvosto on toteuttanut yhdessä raja-alueiden ja muiden pohjoismaisten neuvontapalvelujen kanssa.

Kysely

Kyselyyn vastanneista raja-alueilla asuvista ja toimivista 2 676 henkilöstä neljä viidestä vastasi, että korona on rajoittanut heidän mahdollisuuksiaan liikkua rajan yli. Runsaat kolme viidestä oli sitä mieltä, että maat ovat kiinnittäneet liian vähän huomiota raja-alueisiin. Lisäksi viranomaisten ja raja-alueiden neuvontapalvelujen tiedotus huolestutti heitä enemmän kuin ennen.

77 prosenttia esimerkiksi oli sitä mieltä, että tiedotus on ristiriitaista.

Kyselyssä oli myös mahdollisuus kirjoittaa vapaasti raja-alueiden ongelmiin liittyvistä kokemuksista pandemian aikana.

Näitä vastauksia saatiin yhteensä 737. Ne kertovat melko paljon Pohjoismaiden raja-alueilla asuvien ja toimivien henkilöiden arjesta.

Tässä muutamia vastauksista:

Ruotsi/Norja: "En ole voinut ottaa toimeksiantoja rajan toiselta puolelta. Olen rajan yli toimiva yksityisyrittäjä. En ole tavannut perhettäni (äitiä, isää, tytärtä) kokonaiseen vuoteen karanteenisääntöjen vuoksi."

Norja/Ruotsi: "Syrjintä, viha ruotsalaisia kohtaan. Meidän on käytävä testissä joka viikko, mutta norjalaisten ei."

Suomi/Ruotsi: "Viranomaisten tiedotus on epäselvää. Liittyy ennen kaikkea Suomea ja Ahvenanmaata koskeviin sääntöihin."

Tanska/Ruotsi: "Maat eivät kommunikoi keskenään, pitkät jonot rajatarkastuksessa, Tanskassa asuvien ruotsalaisten outo kohtelu, erilaiset testisäännöt ym., epävarma verotustilanne, miten veroni maksetaan "oikeaan" maahan?"

Tanska/Ruotsi: "Me ja te -ajattelu."

Suomi/Norja: "Perhetapaamiset ovat mahdottomia. Työntekijöiden rekrytointi on mahdotonta."

Suomi/Ruotsi: "Olen menettänyt liikevaihdostani 90 % ja suurin syy on rajojen sulkeminen."

Norja/Ruotsi: "On vaikeaa käydä tarkastamassa kiinteistön tilannetta Ruotsissa."

Tanska/Ruotsi: "Mieheni on lomautettu, luovutan kohta – Juutinrauman integraatio on aivan olematonta, joudun olemaan 50 % työajastani toimistolla Tanskassa vero- ja sosiaaliturvamääräysten vuoksi. Tämä on skandaali!!!"

Tanska/Ruotsi: "Epävarmuutta kotona työskentelevien verotussäännöistä."

Kysymyksiä Pohjoismaiden ministerineuvostolle

Hallitusten jatkuvasti käyttöön ottamat uudet kansalliset rajoitukset aiheuttavat ongelmia raja-alueilla ja koettelevat myös pohjoismaista yhteistyötä. Tämän perustella kysyn koronapandemian hoidosta viime kädessä vastaavilta pohjoismaisilta hallituksilta seuraavat kysymykset.

- Tiedottavatko eri alojen vastuuministerit pohjoismaisille kollegoilleen uusista kansallisista rajoituksista ja karanteenimääräyksistä sekä kansallisista suuntaviivoista ja toimista?

- Käyvätkö eri alojen ministerit pohjoismaista tai kahdenvälistä keskustelua uusista rajoituksista pyrkiäkseen vähentämään rajoitusten Pohjoismaiden raja-alueilla asuville ja toimiville henkilöille aiheuttamia vahinkoja?
- Ovatko eri alojen vastuuministerit/ministeriöt ennen päätöksentekoa yhteydessä alueellisten toimijoiden, alueiden, kuntien, viranomaisten, neuvontapalvelujen jne. kanssa saadakseen kommentteja kansallisista rajoituksista ja karanteenimääräyksistä sekä kansallisista suuntaviivoista ja toteutettavista toimista, jotta he saisivat tietoa niiden seurauksista raja-alueiden asukkailla ja voisivat tämän tiedon perusteella muuttaa päätöstään?
- Ovatko kaikki pohjoismaiset eri alojen ministerit saaneet tiedoksi Rajaesteneuvoston 13 häiriöraporttia, jotka on julkaistu 13.3.2020 jälkeen, sekä kaksi kyselytutkimusta?
- Sekä raportit että kyselytutkimusten tulokset on niiden valmistuttua lähetetty pohjoismaisille yhteistyöministereille.
- Miten Pohjoismaiden ministerineuvosto suhtautuu työhön, jonka mukaan Pohjolasta tulee maailman integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä? Eteenkö työ? Pääsemmekö tavoitteeseemme? Mitä te teette tavoitteen saavuttamiseksi?

Tukholmassa 3. maaliskuuta 2021

Kjell-Arne Ottosson (KD)